

Orhan Veli'nin Kitabe-i Seng-i Mezar'larında Metinlerarası İlişkiler

Uğur UZUNKAYA

Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara

*Sorumlu Yazar
ugur_uzunkaya@hotmail.com

ÖZET

Orhan Veli, modern Türk şiirinin en önemli şairlerindedir. Aşk, gurbet, ölüm, hayatın güzelliği, içki, deniz ve sıradan insanları bir tem olarak işleyen şair güçlü ve olgun bir üsluba sahiptir. Bu çalışmada kuramsal olarak 20. yüzyılda temelleri atılan metinlerarası ilişkiler kuramı ışığında Orhan Veli'nin Kitabe-i Seng-i Mezar adlı üç bentten oluşan şiiri incelenecektir. Çalışmamızın giriş kısmında bu kuram tanıtılmış, sonraki bölümde ise şiir metninden örnekler alınarak şiirimiz metinlerarasılık bağlamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metinlerarası ilişkiler, Orhan Veli, Kitabe-i Seng-i Mezar.

ABSTRACT

Orhan Veli is one of the most significant poets of modern Turkish poetry. His poetry is enriched with various themes, like love, homesickness, death, the beauty of life, ordinary people and sea. He has a strong and mature style. In this article, Kitabe-i Seng-i Mezars of Orhan Veli are analyzed in the light of the intertextual relations.

Key Words: Intertextual relations, Orhan Veli, Kitabe-i Seng-i Mezars.

GİRİŞ

Hemen hemen her metinde kendinden önce yazılmış veya söylenmiş olan metinlerden izler vardır. Bir metnin yalnız kendi içerisinde biricik varlığı olduğunu iddia etmek yetersizdir. Çünkü bir toplumda yaşayan kişinin kendini o toplumdaki tam anlamıyla soyutlaması mümkün olamaz. Her bir şair veya yazar kökleri itibarıyla bulunduğu topluma sıkı sıkıya bağlıdır. Düşündüğü, yazdığı ve söylediği her şey içinde bulunduğu coğrafyadan, kültürden ve en önemlisi toplumdan kırıntılar barındırır.

Bu bağlamda metinlerarasılık, bir metnin bir başka birincil metinle olan ilişkisi, bağıntısı ve hatta metnin dönüşüme uğramasıdır. "Bir metnin doğrudan ya da dolaylı olarak, açıkça veya örtülü biçimde başka metin ya da metinlerle bağlantılı olması halinde metinlerarası ilişki doğar." (Gökalp-Alpaslan 2007: 9). Metinlerarasılık, kişinin kendine üstat saydığı sanatkarların üretimlerine bir meydan okumadır. Birincil metnin ışığında yazılacak olan sonraki metnin kalıcı olması için ilk metni aşması gerekir. Bir sanatçının birincil/klasik sayılabilecek olan metinlerle ilişkiye girmesi onun yüceliğinden kaynaklanır, çünkü bir metnin gücü ona denk metinlerle olan benzerlik ve farklılıklarından kaynaklanır.

Metinlerarası ilişkiler bağlamında bir okuma, okurun bilişsel olarak yaptığı bir bilgi birikimi taramasıdır. Okur metni okurken bilgi dağılımının genişliği ölçüsünde metinler arasında bir ilişki kurar ve metinle diğer tanıdığı metinler arasında bir anlam üretir.

Metinlerarası ilişkiler, kuramsal anlamda XX. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Kuramsal açıdan genç olsa da kökleri bakımından epey eskidir. Metinlerarası ilişkiler, ismi bu olmasa bile en eski yazınsal türlerde varlığını hissettirir.

Metinlerarasılık kavramı ilk defa, Bulgar asıllı göstergebilimci, kültürbilimci ve psikoanalizci olarak tanınan Julia Kristeva tarafından ortaya atılmıştır. Metinlerarasılık kavramını Mikhail Bakhtin'in dialogizm (söyleşimcilik) kuramından almıştır.

Bakhtin'e göre her metin, kendinden önceki veya kendi dönemindeki diğer metinlerle kaçınılmaz bir ilişki içerisindedir. "Saf metin yoktur" diyen Bakhtin, her metnin arkasında bir dil sistemi bulunduğunu, metinde aktarılan ve yeniden üretilen her şeyin bu dil sistemine tabi olduğunu, ama aynı zamanda her metnin tekil, benzersiz, aktarılamaz bir nitelik taşıdığını ve tüm önemini bundan kaynaklandığını belirtir. (Gökalp-Alpaslan 2007: 9).

Julia Kristeva'ya göre ise metinlerarasılık, "Her metnin alıntılamalarından oluşma bir mozaiktir. Her metin bir başka metinden oluşma onun transformasyona uğramasıdır." (Ekiz 2007: 124).

Barthes, "... her metinde 'farklı derecelerde ve az ya da çok tanımlanabilir biçimlerde' başka metinlerden izler bulunduğunu" (Gökalp-Alpaslan 2007: 11) düşünür.

Riffaterre'e göre metinlerarasılık, "bir metnin parçasının okunmasıyla ilgili olarak bellekte olan, gönderimde bulunan metinlerin tamamı"dır. (Gökalp-Alpaslan 2007: 11).

Gerard Genette de metinlerarasılık üzerinde çalışan bir başka isimdir. “Genette, “bir yapıyla ondan öncekiler ve sonrakiler arasında kurulan ilişkilerin okur tarafından algılanmasına, metinlerarası ilişkiler adını verir.” (Kıran 2007: 359). “Metinlerarasılık yazarı ikinci plana iterek “okura” ve onun anlam üretmekteki malzemesi olan “metin”e odaklanmaktadır.” (Ekiz 2007: 125). Okur metnin analizi sürecinde ve bilgi donanımı ölçüsünde birincil metinlerle elindeki malzemesi arasında bir bağ kurar.

Mary Orr da “Metinlerarasılık” adlı kitabında metinlerarasındaki etkileşimin genel adı olarak tanımladığı kavramın, sadece basılı kitaplarla sınırlı olmadığını, opera, radyo oyunu, televizyon belgeseli ve filmlerin de birer ‘metin’ olduğunu belirterek, ‘metinlerarasılık, türler arası bir ilişkidir’ der. (Gökalp-Alpaslan 2007: 14).

Metinlerarası ilişki açık ve kapalı (örtük) olmak üzere iki ayrı biçimde karşımıza çıkar. Açık metinlerarası ilişki, öncü veya birincil vasfı yüklenen metinle başka metinlerin arasındaki ilişkinin kolayca fark edilmesinde ortaya çıkar. Kapalı (örtük) metinlerarası ilişkiler ise okurun aktif olarak aldığı metinlerde yani okurun kurmacaya dâhil edilmesi ile çözümlenen metinlerde oluşur. Metinlerarası ilişki biçimleri, alıntılama, gönderme, anıştırma, yansılama (parodi), öykünme (pastiş), kolaj, montaj ve yeni yeniden yazma şekillerinde karşımıza çıkar.

Metinlerarası İlişkiler ve Kitabe-i Seng-i Mezar

Orhan Veli, Cumhuriyet devri Türk şiirinin en önemli şahsiyetlerindendir ve arkadaşları Melih Cevdet ve Oktay Rifat ile beraber Türk şiir tarihinin önemli bir aşaması olan Garip hareketi veya diğer adıyla I.Yeni hareketini başlatmışlardır. Orhan Veli ve arkadaşları Garip hareketiyle Türk şiirine yeni bir soluk getirmişlerdir. Orhan Veli, Garip adlı şiir kitabının önsözünde kendi şiir anlayışını açıklamıştır. Bilge Ercilasun, Orhan Veli’nin Garip önsözündeki fikirlerini şöyle özetler:

- 1) Şiirde vezinle kafiye iptidaî şeylerdir. Hakiki şiir için vezinle kafiye mutlaka lâzım olan unsurlar değildir.
- 2) Teşbih, istiâre de şiire gerekli değildir. Şair, gördüğünü, herkesin kullandığı kelimelerle ifade etmesini bilmelidir.
- 3) Bugünkü Türk şiirinin yeni bir zevki ifade edecek yeni söyleyiş tarzlarına ihtiyacı vardır. Bunun için “yapıyı temelinden değiştirmelidir.”
- 4) Sanatta tedâhül olmamalıdır. Şiir, resim, musiki gibi sanatların alanları birbirinden ayrıdır. Onun için birinin malzemesi olan bir şey, diğer tarafından kullanılmamalıdır. (Bu görüşüyle sembolizmi ve parnasizmi reddetmektedir.)
- 5) Şiirin en büyük kaynaklarından biri şuuraltıdır. (O, bu konuda sembolist değil sürrealist olduğunu söylemektedir.) (Ercilasun 2004: 22-23).

Orhan Veli, buradaki görüşlerine ek olarak şiirinde 20. yüzyıl insanının karmaşık, değişken ve hızlı yaşamına ayna tutmuştur.

‘Kitabe-i Seng-i Mezar’ kelime olarak ‘mezar taşı yazısı’ anlamına gelir. Orhan Veli’nin sokaktaki adamı ve gündelik yaşamı konu eden önemli şiiridir. Orhan Veli bu şiirini eski şiir anlayışını yermek ve onunla alay etmek amacıyla yazar. Eski şiir tarzının bir eleştirisi olan bu şiirde biçim, konu ve dil yerlidir. Eski şiirde, ölen bir kişinin arkasından söylenen mersiyeler, o kişinin yüce ruhunun ve yüce yaşayışının bir

özetini yapmak ve onu övmek amacıyla yazılırdı. Bu şiirin en önemli özelliği yaşadığı ve hatta öldüğü bile fark edilmeyen, silik bir figür olan Süleyman Efendi’den bahsetmesidir. Tanpınar, Süleyman Efendi’nin özelliklerini şöylece sıralar:

“Onun hiçbir romanesque’i olmayan ve yalnız nasırlarından şikâyet ederek yaşayan ve ölen kahramanı Süleyman Efendi, her türlü idealizmin ve değer hiyerarşisinin dışında ilk doğmuş insan yahut bilinmeyen ameliyelerden geçmiş ve transcendental’le her türlü âlakasını kesmiş bir mahluk gibi sadece var olmakla yetinir.” (Tanpınar 1992: 115).

Orhan Veli’nin şiir anlayışı ve şiirinin hakkında verdiğimiz kısa bilgilerden sonra şiirini işlemeye geçebiliriz.

1.1. Alıntı

Alıntı, bir yazarın bir başka yazarın eserinden kısa ya da uzun parçayı kaynağını açıkça belirterek, olduğu kendi metnine aktarmasıdır. Yazarın alıntı yaparken beklentisi, alıntı aracılığıyla kendi metninin duygu, düşünce ya da okurda yaratacağı etki bakımından desteklenmesi, güçlenmesidir. (Gökalp-Alpaslan 2007: 17).

‘Kitabe-i Seng-i Mezar’ şiiri alıntılar bakımından oldukça zengindir. Şiirin II. bendinde Shakespeare’in Hamlet’inden alınmış olan söz açık bir alıntıdır.

Mesele falan değildi öyle

To be or not to be kendisi için; (Ercilasun 2004: 69).

Şiirde koyu bir şekilde ve İngilizce yazılmış olan bu sözlerle şair, anlattığı Süleyman Efendi’nin çelişkili yaşamını göstermeyi amaçlamıştır. Hayatının sıradanlığını kabul eden Süleyman Efendi’nin varoluşçuluk felsefesiyle ilgisi yoktur. “To be or not to be” ifadesi, hayatını yalnızca felsefi düşüncelere adayan ve kendini toplumdaki soyutlayan bir aydın tipinin eleştirisidir.

Kitabe-i Seng-i Mezar şiirinin III. bendinde yer alan,

“Ölüm Allah’ın emri

Ayrılık olmasaydı.” (Ercilasun 2004: 70).

mısralarında halk ağzının etkilerini görebiliriz. Yine Adana yöresi türkülerinden *Şu Kışlanın Kapısına* adlı türküyü bu mısralar arasında alıntı bağlamında bir metinlerarası ilişki kurulabilir:

Şu kışlanın kapısına

Mail oldum yapısına

Telli kurban adayayım

Asker yârin kapısına

Yüce dağlar olmasaydı

Laleleri solmasaydı

Ölüm Allah’ın emri de

Şu ayrılık olmasaydı¹

Orhan Veli, halk söyleyişini ve düşünüşünü şiirine getirmiştir. Halkın içinden yalnızca bir kişi olan Süleyman Efendi’den bahsedilmesinde halk söyleyişine başvurulması oldukça isabetlidir. Bu mısralarda görülen gurbet teması şiiri halk edebiyatı şiir tarzına benzeter, Süleyman Efendi’nin yaşamı ile yansıtılan gurbet teması halk edebiyatı ürünlerinin kullanılacağı önemli temalarındandır.

Yukarıdaki dizeler gibi yine halk söyleyişine örnek olabilecek şiirin III. bendinden alınan şu dizelerde,

¹ Türkünün sözleri yandaki bağlantıdan alınmıştır. <http://www.turkuyurdu.com/su-kislanin-kapisina-933.html> (01.05.2011).

*Kendi gitti,
İsmi bile kalmadı yadigâr.* (Ercilasun 2004: 70).

söyleyişteki rahatlık ve şiire genel olarak baktığımızda her üç bentte de küçük insanların ve basit konuları ele almasından halk ağzına yer vermesi şaşırtıcı değildir.

Şair bu alıntılar sayesinde sıradan insanın özelliklerini günlük konuşma diliyle ve halk ifadelerine yer vererek düşüncelerini kuvvetlendirmiştir.

2.2. Gönderme (Atf)

Gönderme, bir eserin ya da yazarın adını anmakla yetinmek, böylece okuru o esere yönlendirmektir. Gönderme yapılan metnin anlamından yararlanarak, onu olumsuzlayarak, gönderme yapılan metnin içeriği ve simgelerinin tamamen karşıtı yaratılarak ya da o metnin anlamı tekrarlanarak göndermede bulunulabilir. (Gökalp-Alpaslan 2007: 17). Gönderme alıntı gibi belirgin bir satır veya belli bir bölüme değil; metnin geneline yapılır.

Kitabe-i Seng-i Mezar (Mezar taşı yazısı) önceden hükümdar, sultan gibi devlet erkânının ölümü üzerine yazılırdı. Ancak Orhan Veli'nin tasvir ettiği ve her bentte farklı bir yönünü anlattığı Süleyman Efendi ne bir sultan ne de bir hükümdardır ama bu şiiri önemli kılan eskiden önemli insanlar için yazılan bu şiirlerin toplum içinde sıradan bir yaşam süren insanın üzerinden verilmiş olmasıdır. Şiirin başlığı ile bilinen Kitabe-i Seng-i Mezar'lara açık bir gönderme yapılmıştır.

2. 3. Yansılama (Parodi)

Yansılama “bir metni başka bir amaçla kullanmak, ona yeni bir anlam yüklemektir”; metnin konusunu değiştirmek, konusuna dokunmayıp biçimini değiştirmek, bir metinden alınan parçayı yeni bir bağlamda yinelemek gibi çeşitleri vardır. Yansılamanın en belirgin özelliği, ele alınan metni gülünçleştirme amacı taşımasıdır; bu durumda ilk metinle ikinci metin arasında eleştirel ve mesafeli bir ilişki doğmaktadır. (Gökalp-Alpaslan 2007: 18).

Kitabe-i Seng-i Mezar şiirinde parodi bolca bulunmaktadır. I. bendin daha başlarında,

*Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar;*

Hatta çirkin yaratıldığından bile

O kadar müteessir değildi; (Ercilasun 2004: 68).

dizelerinde Fecr-i Âtî şairlerinden Ahmet Haşim'in bir parodisini yapar. Ahmet Haşim, hayatı boyunca çirkinliğinden şikâyetçidir. Hatta çirkinliğinin nedeni olan başı için şiir bile yazmıştır: “Başım”.

*Bî-haber gövdeme gelmiş konmuş,
Müteheyyiç, mütekillis bir baş;
Ayırır sanki bu baştan etimi
Ömr-i ehrâma muâdil bir yaşı!..*

*Ürkerim kendi hayâlâtımdan,
Sanki kandır şakağımdan akıyor;
Bir kızıl çehrede âteş gözler
Bana güya ki içimden bakıyor.²*

Şair, çirkin yaratıldığından müteessir olmayan bir Süleyman Efendi'nin karşısına çirkinliğini ciddi bir

problem olarak gören Haşim'in sorununu hafife almış ve gülünçleştirmiştir.

Orhan Veli, şiirin kahramanı olan Süleyman Efendi'nin Kitabe-i Seng-i Mezarı ile Bâkî'nin Kanuni Sultan Süleyman için yazmış olduğu Kanuni Mersiyesi arasında bir parodi oluşturmuştur. Bâkî'nin Kanuni Mersiyesi'nin II. bendinin ilk iki beyti şöyledir:

*Hakka ki zîb u zînet-i ikbâl ü câh idi
Sâh-ı Skender-eşer ü Dârâ-sipâh idi*

Gerdün ayağı tozına eylerdi ser-fürû

Dünyâya hâk-i bârgehi secdegâh idi (Küçük 2010: 56).

Bâkî'nin Kanuni Sultan Süleyman'a sunduğu övgüler onun, evrenin yegâne gücü olduğu tezini besler niteliktedir. Bâkî, Kanuni Sultan Süleyman'ın sultan olması sebebiyle siyasi bir otorite ve halife olması sebebiyle de dini bir otorite olması, onunla evrenin merkezinde olan insan modeli sunarken; Orhan Veli, Süleyman Efendi'de sıradan bir insan modelini sergilemiştir. Orhan Veli, Süleyman Efendi üzerinden mersiye türünün bir çözümlüğünü yapar.

Orhan Veli, II. bendin II. mısrasından sonra anlatmış olduğu yedi eylem incelendiğinde hepsi basit bir cenaze töreninin varlığından ibarettir. Sultanların görkemli cenaze törenlerinin dışında oldukça basit bir cenaze oluşu Orhan Veli'nin “olması gerekenler oldu” deyişinde bir parodi vardır.

Bir akşam uyudu;

Uyanmayıverdi.

Aldılar, götürdüler.

Yıkandı, namazı kılındı, gömüldü. (Ercilasun 2004: 69).

Orhan Veli klasik şiiri çok iyi bilen bir Cumhuriyet devri şairidir. O, şiirlerini belli fikirlerine göre yazar. Kitabe-i Seng-i Mezar'da sultanlara ve devlet büyüklerine yazılan mezar taşı yazısını sıradan bir insan için yazmıştır. Orhan Veli, bu şiirde sıradan bir insanı konu alarak mersiye türünün içerik eleştirisini ve şiirin biçimini bentlerden oluşturup üslup ve sadeliğinden bağlayarak klasik Türk şiirinin bir eleştirisini yapmıştır.

Orhan Veli, bir başka parodi örneğini bu şiirin II. bendinin yedinci ve sekizinci dizelerinde yapmıştır. Bu dizeler şöyledir:

Duyarlarsa öldüğünü alacaklılar

Haklarını helal ederler elbet. (Ercilasun 2004: 69).

Orhan Veli, ölen bir kişinin ardından –inanışa göre bu dünyadan üzerinde kimsenin hakkı kalmaması için- hakların helal edilmesinin mecburi kabullenişini kinayeli bir dille ifade etmiştir. Buradaki kabulleniş bir zorundalıktan ibarettir.

Şiirdeki önemli parodilerden biri ise “nasır” ve “Süleyman Efendi” sözcüklerinde gizlidir. I. bendin ilk iki dizesinde ve son dizesinde

Hiçbir şeyden çekmedi dünyada

Nasırdan çektiği kadar; (Ercilasun 2004: 68).

Yazık oldu Süleyman Efendi'ye (Ercilasun 2004: 68).

deyişleriyle Orhan Veli şimdiye kadar şiirimizde işlenen konulara farklı bir bakış açısı getirmiştir. Genel olarak Türk şiirinde konu hiç bu kadar basitleştirilmemiştir. Orhan Veli, Garip önsözünün son paragrafında şiir zevki, şairânelik ve eda kavramlarını tartışır ve sonra bu şiire yapılan eleştirilerden bahseder:

“Bu edaya bizi kelimeler getirmiş. Fakat şiir zevkini, şiir telâkkisini bugünkü cemiyetten alan insan çok kere aksi

² Şiirin sözleri yandaki bağlantıdan alınmıştır. <http://ahmethasim.wordpress.com/2008/08/18/basim/> (01.05.2011).

cihetten hareket etmekte, yâni o kelimelerden evvel şairâneyi tanımaktadır. Bu edayı getirebilecek kelimelerden müteşekkil lûgat; yazarken şairâne olmak isteyen, okurken de şairâneyi arayan insanın kafasında zaruri olarak meydana gelir. O lûgatın çerçevesinden kurtulmadıkça şairânenen kurtulmaya da imkân yok. Şiire yeni bir dil getirme cehdi işte böyle bir kurtulma arzusundan doğuyor. “Nasır” ve “Süleyman Efendi” kelimelerinin şiire sokulmasını hazmedemiyenlerse şairâneye tahammül edebilenler, hattâ onu arayanlar, hem de bilhassa arayanlardır.” (Ercilasun 2004: 188).

Hiç şüphesiz ki “nasır” kelimesinin kullanımı yukarıdaki alıntıdan da anlaşılabilir gibi tesadüfî değildir. Şiirde her sözcüğün kullanılabilirliği düşüncesini savunan Orhan Veli, şiirin önemli kişiler için değil, aksine sıradan bir kişinin (Süleyman Efendi'nin) “nasır”ını konu etmesi bu anlayışını destekler. Şiirde “nasır”ı konu eden bir şair elbette çevresinde “garip” karşılanacaktır.

Süleyman Efendi'ye gelecek olursak şair, basit bir şekilde cenazesini anlattığı bu kişiyle eskiye dair olanların cenazesini kaldırmaktadır. “Nasır” sözcüğüyle basit konuların şiire kazandırılabilirliğini gösteren şair öne sürdüğü görüşlerini “Süleyman Efendi”nin şahsında birleştirerek eskinin bir parodisini yapar.

Sade ve konuşma dilinin özelliklerini yansıtan bu şiirin konusuyla başlığı taban tabana zıttır. “Kitabe-i Seng-i Mezar” başlığı Arapça kelimelerle oluşturulmuş Farsça bir tamlama yapısıdır buna karşın şiirin gövde metni son derece rahat bir üslup ve dille yazılmıştır. Şair başlığının yapısıyla şiir metni arasında okuyucuyu şaşırtmayı istemiştir. Şiirin başlığı ile geleneksel şiir anlayışına yapılan bir ironi söz konusudur.

SONUÇ

Orhan Veli, dönemindeki memleketçi edebiyat anlayışının dışına çıkıp küçük insanın dramını konu edinmiştir. Bu şiirle her şeyin şiirin konusu olabileceğini gösteren Orhan Veli, Süleyman Efendi'yi Türk şiirine konu etmiştir.

Söylediklerimizi özetlemek istersek, metinlerarası ilişkiler için biricik bir metnin varlığı savunulamaz. Bu düşünceyle incelediğimiz Orhan Veli'nin Kitabe-i Seng-i Mezar adlı şiirleri bu anlayışı destekler ölçüdedir. Şiir metninde alıntılar sayesinde anlatım zenginleştirilmiş, parodiler sayesinde şiirdeki anlam derinleşmiş ve de ortalama bir insanın kendini şiirde görmesi sağlamıştır. Göndermede mezar taşı yazılarının aslında ne kadar içi boş kavramlar olduğunu, gerçek yaşamın halkın içinde yer aldığı belirtilmiştir. Bu şiirin dilindeki sadelik, söyleyişindeki akıcılık, kelimelerin ilk anlamlarıyla kullanılışı ve karmaşık bir yapısı olmayışı, kolay anlaşılır değerini ortaya çıkarır.

KAYNAKÇA

Ekiz, Tefik (2007), “Alımlama Estetiği Mi Metinlerarasılık Mı?”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 47, 2: 119- 127.

Ercilasun, Bilge (2004), “Kitabe-i Seng-i Mezar I”, Orhan Veli Kanık (Hayatı, Sanatı, Eserlerinden Seçmeler), İstanbul: MEB Yayınları.

Gökalp-Alpaslan (2007), *Metinlerarası İlişkiler ve Gılgamış Destanının Çağdaş Yorumları*, İstanbul: Multilingual Yayınları.

Kıran, Zeynel ve Ayşe (Eziler) Kıran (2003), *Yazınsal Okuma Süreçleri (Dilbilim, Göstergebilim ve Yazınbilim Yöntemleriyle Çözümlemeler)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Küçük, Sabahattin (2011), *Bâki Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara. Erişim Adresi: <http://ekitap.kulturturez.gov.tr> (01.05.2011).

Tanpınar, A. Hamdi (1992), *Edebiyat Üzerine Makaleler*, İstanbul: Dergâh Yayınları.

<http://ahmethasim.wordpress.com/2008/08/18/basim/> (01.05.2011).

<http://www.turkuyurdu.com/su-kislanin-kapisina-933.html> (01.05.2011).

Ek:

KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR³

I

Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar;
Hattâ çirkin yaratıldığından bile mütessir değildi;
Kundurası vurmadığı zamanlarda
Anmazdı ama Allahın adını,
Günahkâr da sayılmazdı.
Yazık oldu Süleyman Efendi'ye

KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR⁴

II

Mesele falan değildi öyle,
To be or not to be kendisi için;
Bir akşam uyudu;
Uyanmayıverdi.
Aldılar, götürdüler.
Yıkandı, namazı kılındı, gömüldü.
Duyarlarsa öldüğünü alacaklılar
Haklarını helâl ederler elbet.
Alacağıma gelince,
Alacağı yoktu zaten rahmetlinin

KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR⁵

III

Tüfeğini depoya koydular,
Esvabını başkasına verdiler.
Artık ne torbasında ekmek kırıntısı,
Ne matrasında dudaklarının izi;
Öyle bir rüzgâr ki,
Kendi gitti,
İsmi bile kalmadı yadigâr.
Yalnız şu beyti kaldı,
Kahve ocağında, el yazısıyla:
“Ölüm Allah'ın emri
Ayrılık olmasaydı.”

³ ERCİLASUN, Bilge (2004) “Kitabe-i Seng-i Mezar I”, Orhan Veli Kanık (Hayatı, Sanatı, Eserlerinden Seçmeler), ss.68, İstanbul: MEB Yayınları

⁴ ERCİLASUN, Bilge (2004) “Kitabe-i Seng-i Mezar II”, Orhan Veli Kanık (Hayatı, Sanatı, Eserlerinden Seçmeler), ss.69, İstanbul: MEB Yayınları.

⁵ ERCİLASUN, Bilge (2004) “Kitabe-i Seng-i Mezar III”, Orhan Veli Kanık (Hayatı, Sanatı, Eserlerinden Seçmeler), ss.70, İstanbul: MEB Yayınları.